

PLANTES EXÒTIQUES PER PLANTES AUTÒCTONES DE LES BALEARS

**Govern de les
Illes Balears**

Conselleria d'Agricultura,
Pesca i Medi Natural

Edició: Conselleria d'Agricultura, Pesca i Medi Natural. Govern de les Illes Balears

Direcció: Tomàs Bosch i Ignasi Mena. Servei de Protecció d'Espècies.

Text: Atenea Malmierca i Lucía Latorre - SEO/BirdLife - Projecte ARES II (Actuacions de Recuperació d'Espècies Silvestres II)

Foto de portada: *Yucca sp.* (Servei de Protecció d'Espècies)

DESEMBRE 2024

Maquetació: Marta Munguía

Revisió lingüística: Paraula

Dipòsit legal: PM 00057-2025

Introducció.....	4
Recomanacions de substitució de plantes exòtiques per plantes autòctones.....	6
<i>Carpobrotus</i> sp.....	7
<i>Cenchrus</i> sp.....	8
<i>Spartium junceum</i>	9
<i>Myoporum</i> sp.....	10
<i>Opuntia</i> sp.....	11
<i>Ipomoea indica</i>	12
<i>Agave</i> sp.....	13
<i>Aloe</i> sp.....	14
<i>Cortaderia selloana</i>	15

Moniater borda (Ipomoea indica).

Herbari virtual de la UIB

Per a més informació sobre el manteniment de les plantes autòctones de les Balears o altres alternatives de substitució, podeu consultar el Catàleg de plantes autòctones del viver forestal de les Illes Balears del Centre Forestal de les Illes Balears (CEFOR) mitjançant el codi QR següent.

INTRODUCCIÓ

Servei de Protecció d'Espècies

Les espècies exòtiques invasores són una de les principals amenaces per a la biodiversitat, i els ecosistemes insulars són especialment fràgils i vulnerables a l'arribada de noves espècies. Aquestes colonitzen el medi natural i desplacen les espècies autòctones, a més generen problemes socioeconòmics (malalties, plagues, danys en infraestructures, transformacions paisatgístiques, etc.).

No totes les espècies introduïdes poden naturalitzar-se, i són poques les que desenvolupen un comportament invasor. Tot i així, és difícil preveure el comportament que tindran fins que no ha començat el procés d'invasió.

La jardineria ornamental tradicional és una de les principals vies d'introducció de noves espècies vegetals. El comerç de plantes al·lòctones ha provocat un notable increment de flora invasora a les illes Balears. El clima mediterrani afavoreix el desenvolupament i la propagació d'aquestes espècies, de manera que aconseguixen desplaçar i fins i tot substituir les espècies pròpies. En un context de canvi climàtic com el que vivim, aquest problema encara s'agreuja més, ja que podria incrementar el seu comportament invasor.

Algunes d'aquestes espècies figuren en el Catàleg espanyol d'espècies exòtiques

invasores, regulat pel Reial decret 630/2013, de 2 d'agost, el qual prohibeix la possessió, el transport, el tràfic i el comerç d'exemplars vius o morts d'aquestes espècies. En cas d'estar en possessió d'alguna d'aquestes espècies abans d'haver estat catalogada, se n'ha d'evitar la

propagació i, si és el cas, cal fer-se càrrec d'eliminar el que s'hagi propagat. Es tracta d'un catàleg que s'actualitza periòdicament amb la introducció de noves espècies amb evident caràcter invasor, i a les quals, per tant, s'apliquen les mateixes prohibicions.

AVANTATGES DE FER SERVIR ESPÈCIES PRÒPIES DE LES ILLES BALEARS PER CREAR UN JARDÍ MEDITERRANI

A l'hora de dissenyar un jardí és fonamental tenir en compte la biodiversitat local i seleccionar espècies que estiguin adaptades a l'entorn i que s'integrin harmònicament en el paisatge. L'ús de flora autòctona permet crear

jardins atractius i comporta diversos avantatges respecte a les espècies al·lòctones: millor adaptació al clima mediterrani i al sol, menys demanda hídrica, més resistència a plagues i malalties, i menys necessitat de fertilitzants. A més, la

flora autòctona proporciona refugi, aliment i llocs de nidificació per a aus, insectes i petits mamífers, i resulta més econòmica pel que fa al manteniment. Presenta tota una sèrie d'avantatges en què la biodiversitat local en surt guanyant en tots els sentits.

Amb aquesta publicació es pretén oferir una eina de consulta per promoure substituir en els jardins ornamentals espècies al·lòctones per espècies pròpies de les Balears, i així col·laborar a cuidar el nostre paisatge i la nostra flora i fauna.

BONES PRÀCTIQUES QUE S'HAN DE TENIR EN COMPTE PER DISSENYAR UN JARDÍ

- Seleccionau espècies pròpies de les Balears o, en tot cas, evitau les que tinguin un comportament invasor.
- Si el jardí està dins un espai natural protegit, consulta la normativa d'aquest espai, ja que pot
- està prohibit o regulat l'ús d'espècies al·lòctones.
- Controlau regularment el jardí per detectar signes de propagació d'espècies invasores i actuau immediatament si en trobau. La detecció precoç és fonamental per eliminar una espècie invasora i evitar que s'estengui.
- No abandoneu les restes vegetals de podes, neteges, etc. al medi natural. A més d'estar prohibit, poden tornar a arrelar i propagar-se.

LLEENDA

ILLES

Ma: Mallorca / Me: Menorca / Ei: Eivissa / For: Formentera / Ca: Cabrera / Dra: Sa Dragonera

ÈPOCA DE FLORACIÓ/FRUCTIFICACIÓ

Primavera Estiu Tardor Hivern

NECESSITATS HÍDRIQUES

Baixes Mitjanes Elevades

TOLERÀNCIA A LA SALINITAT

(-) Gens tolerant / * Tolerant / ** Molt tolerant

NECESSITAT D'INSOLACIÓ

Directe Ombra o semiombra

ATREUEN

Papallones Ocells
 Altres insectes - Baix Interès
 Altres insectes - Interès Mitjà
 Altres insectes - Interès elevat

RECOMANACIONS DE SUBSTITUCIÓ DE PLANTES EXÒTIQUES PER PLANTES AUTÒCTONES

A les Balears s'han identificat al voltant de 100 espècies exòtiques amb potencial invasor. Algunes provoquen uns efectes notablement negatius al medi natural perquè tenen una alta capacitat de dispersió, de transformació del medi i de competir amb la vegetació autòctona. El fet d'eliminar-les del sòl és molt costós. Sovint la retirada manual és insuficient i requereixen tractaments químics, que són més agressius per al medi.

Agave sp.

Servei de Protecció d'Espècies

CARPOBROTUS SP.

Català: Bàlsam, patata frita, ungla de lleó

Castellà: Hierba de cuchillo, uña de gato, uña de león

Catalogada pel Reial decret 630/2013? Sí. Inclou *Carpobrotus acinaciformis* i *Carpobrotus edulis*.

Característiques i impactes

Planta sud-africana entapissant que creix radialment arran de terra i és molt resistent a la salinitat i la sequera. Per això, s'utilitza com a ornamental als jardins, però es comporta de manera agressiva amb la flora autòctona. Esgota els sòls, competeix per la pol·linització i deixa restes tan tòxiques que impedeixen el creixement d'altres espècies durant almenys quatre anys. A més, eliminar-la és molt difícil, ja que les llavors poden romandre al sòl durant anys. *Carpobrotus edulis* és una de les espècies del gènere *Carpobrotus* més problemàtiques a les Balears.

Bàlsam (*Carpobrotus edulis*)

Servei de Protecció d'Espècies

Una de les propostes és substituir el bàlsam (*Carpobrotus* sp.) pel trèvol de platja (*Lotus cytisioides*).

Herbari virtual de la UIB

ES POT SUBSTITUIR PER...

Nom científic	Illes	Època de floració				Època de fructificació				Manteniment	Resistent a herbívors?	Tolerància a la salinitat	Biodiversitat que atreu
Nom comú													
<i>Crithmum maritimum</i> Fonoll mari	Ma. Me. Ei. For. Ca. Dra.		✿						🍎	💧☀️	si	**	🐌
<i>Lotus cytisioides</i> Trèvol de platja	Ma. Me. Ei. For.	✿	✿			🍎	🍎			💧☀️	no	**	🐌🐌🐌
<i>Lycium intricatum</i> Cambronera	Ma. For.	✿		✿	✿	🍎	🍎			💧☀️	sí	**	🐌🐌🐌
<i>Mesembryanthemum crystallinum</i> Cabellera de la reina	Ma. Me. Ei. For.		✿	✿	✿		🍎	🍎		💧☀️	sí	**	🐌🐌🐌
<i>Mesembryanthemum nodiflorum</i>	Ma. Me. Ei. For. Ca. Dra.	✿	✿		✿		🍎	🍎		💧☀️	si	**	🐌🐌🐌
<i>Pallenis maritima</i> (= <i>Asteriscus maritimus</i>) Botó de foc	Ma. Me. Ei. For. Dra.	✿	✿	✿				🍎		💧☀️	no	**	🐌
<i>Sedum album</i> Crespinell blanc	Ei. For.		✿					🍎		💧☀️	sí	**	🐌🐌🐌
<i>Sedum sediforme</i> Crespinell	Ma. Me. Ei. For. Ca. Dra.		✿				🍎			💧☀️	sí	*	🐌🐌🐌

Altres espècies exòtiques que es poden substituir per les mateixes plantes: *Disphyma crassifolium*, *Aptenia cordifolia*, *Drosanthemum* sp. i *Malephora* sp.

Kikuyu (*Cenchrus clandestinus*)
amb les seves flors.

Algunes espècies del gènere
Cenchrus poden ser substituïdes
pel jonc (*Juncus acutus*).

CENCHRUS SP.

Català: Kikuyu, rubrum, coa de moix

Castellà: Kikuyo, grama grueta, pasto africano, plumacho, rabo de gato Sin: *Pennisetum*

Catalogada pel RD 630/2013? Sí. Inclou *Cenchrus clandestinus*, *Cenchrus setaceus*, *Cenchrus longisetus* *Cenchrus purpureus* (àmbit d'aplicació només és Canàries).

Característiques i impactes

Cenchrus és un gènere de plantes herbàcies originàries d'Àfrica, conegut pel seu caràcter altament agressiu a causa de la facilitat de dispersió de llavors i propàguls, així com per la seva tolerància a condicions extremes. Entre les espècies més problemàtiques es troben *Cenchrus longisetus* (anteriorment *Pennisetum villosum*), *Cenchrus clandestinus* (anteriorment *Pennisetum clandestinum*) i *Cenchrus setaceus* (anteriorment *Pennisetum setaceum*). *Cenchrus clandestinus* s'utilitza en jardins com a alternativa a la gespa tradicional ja que tolera molt bé l'escassetat d'aigua, exclouent altres espècies vegetals presents en la zona.

ES POT SUBSTITUIR PER...

Nom científic	Illes	Època de floració				Època de fructificació				Manteniment	Resistent a herbívors?	Tolerància a la salinitat	Biodiversitat que atreu
Nom comú													
<i>Hyparrhenia hirta</i> Fenàs	Ma. Me. Ei. For.	✿	✿	✿			🍎	🍎	🍎	💧☀️	si	*	🐦🐦
<i>Juncus acutus</i> Jonc	Ma. Me. Ei. For.	✿					🍎			💧💧💧☀️	si	(-)	
<i>Lagurus ovatus</i> Cua de ca	Ma. Me. Ei. For. Ca.	✿					🍎			💧☀️	no	**	
<i>Stipa offneri</i> Barbeta	Ma. Me. Ei. For.	✿					🍎	🍎		💧☀️	si	*	🐦🐦🐦
<i>Stipa tenacissima</i> Espart	Me. Ei	✿					🍎	🍎		💧☀️	si	*	🐦
Específicament per a <i>Cenchrus clandestinus</i>													
<i>Frankenia laevis</i> Franquènia	Ma. Me. Ei. For. Ca.	✿	✿				🍎			💧☀️	si	**	
<i>Cynodon dactylon</i> Gram	Ma. Me. Ei. For.	✿	✿	✿			🍎	🍎		💧☀️	si	**	🐦🐦
<i>Festuca arundinacea</i> Festuca arundinàcia	Ma. Me. Dra.	✿	✿				🍎	🍎		💧☀️	si	**	🐦🐦🦋

Altres espècies exòtiques que es poden substituir per les mateixes plantes: *Cenchrus sp.*,
Stenotaphrum secundatum i *Paspalum sp.*

SPARTIUM JUNCEUM

Català: Ginesta, ginestera, herba de Ballester

Castellà: Canarios, gayomba, retama de olor

Catalogada pel RD 630/2013? Sí, però l'àmbit d'aplicació només és Canàries.

Característiques i impactes

Catalogada com a invasora a les illes Canàries, es tracta d'una planta arbustiva que pot arribar als 3 metres d'alçada. Es cultiva perquè té unes flors vistoses i capacitat de resistir climes secs. Tot i que és originària de la regió mediterrània, aquesta planta no és autòctona de les Balears i pot mostrar comportaments invasius en alguns hàbitats. Té predilecció per terrenys alterats, zones de cultiu abandonades i marges de camins i carreteres. La seva capacitat d'expansió pot alterar les comunitats vegetals establertes.

La ginesta
(*Spartium junceum*).

Herbari virtual de la UIB

La ginesta (*Spartium junceum*) pot ser substituïda per l'estepa llimonenca (*Cistus monspeliensis*).

Herbari virtual de la UIB

ES POT SUBSTITUIR PER...

Nom científic	Illes	Època de floració				Època de fructificació				Manteniment	Resistent a herbívors?	Tolerància a la salinitat	Biodiversitat que atreu
Nom comú													
<i>Cistus monspeliensis</i> Estepa llimonenca	Ma. Me. Ei. For. Ca. Dra.	✿						🍎		💧 ☀️	si	(-)	🐝 🐌 🐛
<i>Ephedra fragilis</i> Trompera o ginesta borda	Ma. Me. Ei. For. Ca. Dra.	✿						🍎		💧 ☀️	no	*	
<i>Erica multiflora</i> Xiprell	Ma. Me. Ei. For. Ca.			✿ ✿				🍎		💧 ☀️	si	(-)	🐝 🐌 🐛
<i>Genista dorycnifolia</i> Ginesta d'Elvissa	Ei.	✿ ✿						🍎		💧 ☀️	no	*	🐝 🐌 🐛
<i>Genista majorica</i> Ginesta	Ma. Dra.	✿ ✿						🍎 🍎		💧 ☀️	no	*	🐝 🐌 🐛
<i>Helichrysum stoechas</i> Ginesta	Ma. Me. Ei. For. Ca. Dra.	✿ ✿						🍎		💧 ☀️	si	*	🐝 🐌 🐛
<i>Hippocrepis balearica</i> Violeta de penyal	Ma. Me. Ca. Dra.	✿		✿				🍎		💧 ☀️	no	(-)	🐝 🐌 🐛
<i>Hypericum balearicum</i> Estepa joana	Ma. Me. Ei. Ca. Dra.	✿ ✿						🍎		💧 ☀️	si	(-)	🐝 🐌 🐛
<i>Lavandula dentata</i> Lavanda o espigol	Ma. Ei.	✿ ✿ ✿						🍎		💧 ☀️	si	(-)	🐝 🐌 🐛
<i>Lotus cyboides</i> Trevol de platja	Ma. Me. Ei. For.	✿ ✿					🍎	🍎		💧 ☀️	no	**	🐝 🐌 🐛
<i>Maiva subovata</i> (= <i>Lavatera maritima</i>) Maiva	Ma. Me. Ei. Ca.	✿ ✿						🍎		💧 ☀️	no	*	🐝 🐌 🐛
<i>Phlomis italica</i> Estepa blenera	Ma. Me.	✿						🍎		💧 ☀️	si	(-)	🐝 🐌 🐛
<i>Salvia rosmarinus</i> (= <i>Rosmarinus officinalis</i>) Romani	Ma. Me. Ei. For. Ca.	✿		✿ ✿				🍎	🍎	💧 ☀️	si	(-)	🐝 🐌 🐛
<i>Santolina chamaecyparissus</i> subsp. <i>magonica</i> Camamil·la de muntanya o de Maó.	Ma. Me. Ei. Ca.	✿ ✿						🍎		💧 ☀️	si	*	🐝 🐌 🐛
<i>Viburnum tinus</i> Marfull o florer bord	Ma. Me. Ei.	✿		✿				🍎 🍎		💧 ☀️	no	(-)	🐝 🐌 🐛

Altres espècies exòtiques que es poden substituir per les mateixes plantes: *Lantana camara*.

Miòpor (*Myoporum* sp.).Una de les propostes és substituir el miòpor (*Myoporum* sp.) per l'alfals arbori (*Medicago arborea*).

MYOPORUM SP.

Català: Miòpor Castellà: Mióporo, siempreverde

Catalogada pel RD 630/2013? Sí.

Inclou *Myoporum laetum*

Característiques i impactes

Aquest gènere, originari d'Austràlia i Nova Zelanda, representat principalment per *Myoporum laetum* i *Myoporum insulare*, va ser introduït com a arbust ornamental perquè es manté verd tot l'any, és resistent a la sequera i és fàcil de mantenir. Aquest gènere troba condicions ambientals ideals per prosperar, desplaçar la flora autòctona i alterar els hàbitats naturals. Un cop que ha arrelat, es reproduïx fàcilment tant per esqueixos com per llavors, fet que en complica el control i n'afavoreix l'expansió.

ES POT SUBSTITUIR PER...

Nom científic	Illes	Època de floració				Època de fructificació				Manteniment	Resistent a herbívors?	Tolerància a la salinitat	Biodiversitat que atreu
Nom comú													
<i>Arbutus unedo</i> Arboçera	Ma. Me. Ei. For. Ca.				✿				🍎	💧 ☀️	si	(-)	🐿️ 🐦 🐛
<i>Atriplex halimus</i> Salat blanc	Ma. Me. Ei. For.	✿	✿	✿					🍎	💧 ☀️	si	**	🐿️ 🐦 🐛
<i>Juniperus oxycedrus</i> subsp. <i>macrocarpa</i> L Càdec de mar o ginebre marítim	Ma.	✿							🍎	💧 ☀️	si	*	🐦
<i>Juniperus phoenicea</i> subsp. <i>turbinata</i> Savina	Ma. Me. Ei. For. Ca. Dra.				✿		🍎	🍎		💧 ☀️	si	*	🐦
<i>Medicago arborea</i> Alfals arbori	Ma. Me. Ei.	✿	✿				🍎			💧 ☀️	no	*	🐿️ 🐦 🐛
<i>Myrtus communis</i> Murtera	Ma. Me. Ei.	✿	✿					🍎		💧 ☀️	si	(-)	🐿️ 🐦 🐛
<i>Phillyrea angustifolia</i> Aladern de fulla estreta	Ma. Me. Ei. For. Ca. Dra.	✿						🍎		💧 ☀️	no	*	🐿️ 🐦 🐛
<i>Phillyrea latifolia</i> Aladern de fulla ampla	Ma. Me.	✿						🍎		💧 ☀️	no	(-)	🐿️ 🐦 🐛
<i>Pistacia lentiscus</i> Mata	Ma. Me. Ei. For. Ca. Dra.	✿					🍎	🍎		💧 ☀️	no	(-)	🐿️ 🐦 🐛
<i>Rhamnus alaternus</i> Llampúdol	Ma. Me. Ei.	✿			✿		🍎			💧 ☀️	no	(-)	🐿️ 🐦 🐛 🐛
<i>Ruscus aculeatus</i> Cirerer de Betlem	Ma. Me. Ei. For. Ca.	✿			✿		🍎			💧 ☀️	no	(-)	
<i>Salvia rosmarinus</i> (= <i>Rosmarinus officinalis</i>) Romani	Ma. Me. Ei. For. Ca.	✿		✿	✿		🍎		🍎	💧 ☀️	si	(-)	🐿️ 🐦 🐛
<i>Viburnum tinus</i> Marfull o llorer bord	Ma. Me. Ei.	✿			✿		🍎	🍎		💧 ☀️	no	(-)	🐿️ 🐦 🐛

Altres espècies exòtiques que es poden substituir per les mateixes plantes: *Pittosporum tobira*.

OPUNTIA SP.

Català: Figuera de moro, figa de pala, nopal

Castellà: Chumbera, tunera, tuno

Catalogada pel RD 630/2013? Sí.

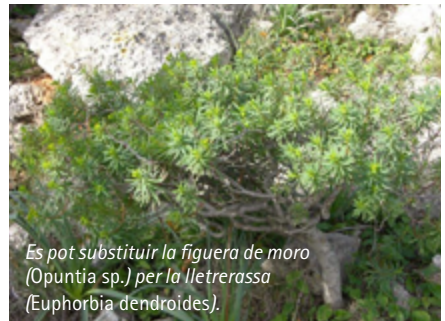
Inclou *Opuntia dillenii*, *Opuntia máxima*
i *Opuntia stricta*

Característiques i impactes

Planta arbustiva originària del continent americà, amb grans tiges carnosos en forma de pales (cladodis) cobertes de punxes. Ha estat àmpliament utilitzada per formar bardisses i com a aliment per a les persones i el ramat gràcies als seus fruits carnosos i dolços. Algunes espècies del gènere *Opuntia* competeixen amb la vegetació autòctona, ja que la desplacen o n'impedeixen la regeneració. Aquestes alteracions poden modificar l'estructura i l'abundància relativa d'espècies natives. Se solen trobar en marges de camins, matolls i penya-segats litorals, on poden prosperar gràcies a la seva resistència a la sequera i al sòl pobre. S'estén sovint en terrenys inclinats, on és més difícil accedir per gestionar-la, fet que contribueix al seu caràcter invasiu.

Figuera de moro
(Opuntia sp.).

Es pot substituir la figuera de moro
(Opuntia sp.) per la lletreassa
(Euphorbia dendroides).

Servei de Protecció d'Espècies

Herbari virtual de la UIB

ES POT SUBSTITUIR PER...

Nom científic	Illes	Època de floració				Època de fructificació				Manteniment	Resistent a herbívors?	Tolerància a la salinitat	Biodiversitat que atreu
Nom comú													
<i>Atriplex halimus</i> Salat blanc	Ma. Me. Ei. For.	✿	✿	✿				🍎		💧☀️	si	**	🐦🐛
<i>Chamaerops humilis</i> Garballó	Ma. Me. Ei.	✿						🍎		💧☀️	si	(-)	🐦🐛
<i>Ephedra fragilis</i> Trompera o ginesta borda	Ma. Me. Ei. For. Ca. Dra.	✿						🍎		💧☀️	no	*	
<i>Euphorbia dendroides</i> Lletreassa	Ma. Me. Ca. Dra.	✿						🍎		💧☀️	si	(-)	
<i>Laurus nobilis</i> Llorer	Ma. Me. Ei.	✿			✿			🍎		💧💧☀️	si	(-)	🐦🐛
<i>Pistacia lentiscus</i> Mata	Ma. Me. Ei. For. Ca. Dra.	✿						🍎	🍎	💧☀️	no	(-)	🐦🐛
<i>Rhamnus alaternus</i> Llampúdol	Ma. Me. Ei.	✿			✿	🍎				💧☀️	no	(-)	🐦🐛

Altres espècies exòtiques que es poden substituir per les mateixes plantes: **Altres espècies del gènere *Opuntia*, *Cylindropuntia*, *Austrocylindropuntia* i *Yucca* sp.**

*Moniaterà borda (Ipomoea indica).**La moniaterà borda (Ipomoea indica) pot ser substituïda per la corrijola (Convolvulus arvensis).*

IPOMOEA INDICA

Català: Moniaterà borda, campanetes de jardí
Castellà: Campanilla morada, batatilla de indias

Catalogada pel RD 630/2013? Sí

Característiques i impactes

Aquesta espècie tropical sud-americana s'ha cultivat en jardineria perquè té unes flors vistoses, grosses i blaves, i perquè creix ràpidament. Sol escampar-se als camps propers, on pot cobrir grans àrees i ofegar la vegetació existent. Encara que no es dispersa fàcilment a llargues distàncies, té una alta capacitat per regenerar-se, ja que arrela amb facilitat a partir de petits fragments, especialment en zones de torrents. En aquests hàbitats, el seu impacte és més gran, ja que domina sobre la vegetació nativa i provoca canvis estructurals en els ecosistemes.

ES POT SUBSTITUIR PER...

Nom científic	Illes	Època de floració				Època de fructificació				Manteniment	Resistent a herbívors?	Tolerància a la salinitat	Biodiversitat que atreu
Nom comú													
<i>Calystegia sepium</i> Corretjola de torrent	Ma. Me. Ei. For.	✿						🍎		💧💧☀️	si	(-)	🐛🐛🐛
<i>Clematis cirrhosa</i> Tombabarres	Ma. Me. Ei. For. Ca. Dra.		✿	✿		🍎	🍎			💧💧☀️	si	*	🐛🐛🐛
<i>Clematis flammula</i> Vidalba	Ma. Me. Ei.	✿					🍎	🍎		💧💧☀️	si	(-)	🐛🐛🐛
<i>Clematis vitalba</i> Clemàtide	Ma.	✿	✿			🍎	🍎			💧💧☀️	si	(-)	🐛🐛🐛
<i>Convolvulus althaeoides</i> Corretjola	Ma. Me. Ei. For. Ca.	✿	✿				🍎			💧💧☀️	si	*	🐛🐛🐛
<i>Convolvulus arvensis</i> Corretjola	Ma. Me. Ei. For. Ca.	✿	✿	✿	✿	🍎	🍎	🍎	🍎	💧☀️	si	*	🐛🐛🐛🐛
<i>Jasminum fruticans</i> Gessamí groc	Ma.	✿	✿				🍎	🍎		💧☀️	no	(-)	🐛🐛🐛🐛
<i>Lonicera implexa</i> Rotaboc o xuclamel	Ma. Me. Ei. For. Ca.		✿				🍎			💧☀️	si	(-)	🐛🐛🐛

Altres espècies exòtiques que es poden substituir per les mateixes plantes: *Lonicera japonica*, *Senecio tamoides*, *Senecio angulatus*, *Podranea sp.* i *Asparagus asparagoides*.

AGAVE SP.

Català: Pita, atzavara

Castellà: Pita, agave

Catalogada pel RD 630/2013? Sí.

Inclou *Agave americana*

Característiques i impactes

Aquest gènere, originari de Mèxic, inclou espècies introduïdes com a plantes ornamentals i, en alguns casos, per a la producció de fibres tèxtils. Les plantes són robustes, amb grans fulles lanceolades, carnosos, gruixades i espinoses tant als marges com a l'apex. Són molt resistents a la sequera i a la calor, i algunes espècies es propaguen fàcilment mitjançant tiges subterrànies o bulbils. En zones costaneres, aquestes espècies poden formar comunitats tan denses que desplacen la flora autòctona, de manera que alteren els ecosistemes i competeixen pels recursos disponibles.

Pites (*Agave sp.*) a Cala Morlanda.

Servei de Protecció d'Espècies

Un substitut per la pita
(*Agave sp.*) pot ser el garballó
(*Chamaerops humilis*)

Herbari virtual de la UIB

ES POT SUBSTITUIR PER...

Nom científic	Illes	Època de floració				Època de fructificació				Manteniment	Resistent a herbívors?	Tolerància a la salinitat	Biodiversitat que atreu
Nom comú													
<i>Chamaerops humilis</i> Garballó	Ma. Me. Ei.	☼					🍎			💧☀️	si	(-)	🐜🐜
<i>Erica multiflora</i> Xiprell	Ma. Me. Ei. For. Ca.		☼☼	☼☼					🍎	💧☀️	si	(-)	🐜🐜
<i>Ferula communis</i> Canyaferrà	Ma. Me. Ei. For. Ca.	☼					🍎			💧☀️	no	(-)	🐜🐜
<i>Pistacia lentiscus</i> Mata	Ma. Me. Ei. For. Ca. Dra.	☼						🍎	🍎	💧☀️	no	(-)	🐜🐜🐦
<i>Rhamnus alaternus</i> Llampúdol	Ma. Me. Ei.	☼			☼	🍎				💧☀️	no	(-)	🐜🐜🐦

Àloe (*Aloe maculata*).L'àloe (*Aloe* sp.) pot ser substituïda pel fonoll marí (*Crithmum maritimum*).

ALOE SP.

Català: Àloe Castellà: Aloe

Catalogada pel RD 630/2013? No

Característiques i impactes

L'àloe és un gènere originari del sud d'Àfrica conegut per unes fulles carnoses, sovint amb vores dentades. Aquestes plantes són molt resistents a la sequera i s'adapten bé als climes mediterranis, com el de les Balears, la qual cosa ha afavorit que s'usi en jardineria. Espècies com *Aloe maculata* es poden propagar fàcilment mitjançant esqueixos i llavors, la qual cosa en provoca una ràpida expansió si no es controla. En determinades zones, pot desplaçar les plantes autòctones, especialment en hàbitats secs i costaners, i competir amb la flora local pels recursos d'aigua i de llum solar.

ES POT SUBSTITUIR PER...

Nom científic	Illes	Època de floració				Època de fructificació, atreu				Manteniment	Resistent a herbívors?	Tolerància a la salinitat	Biodiversitat que atreu
Nom comú													
<i>Anthyllis cytisoides</i> Albada o botja de cuques	Ma. Ei. For. Dra.	✿	✿					🍎		💧☀️	no	(-)	🐛🐛🐛🦋
<i>Coronilla juncea</i> Coroneta o argelaga negra	Ma. Me.	✿						🍎		💧☀️	no	(-)	🐛
<i>Crithmum maritimum</i> Fonoll marí	Ma. Me. Ei. For. Ca. Dra.		✿					🍎		💧☀️	si	**	🐛
<i>Euphorbia characias</i> Lletretera de visc	Ma. Me. Ca. Dra.	✿	✿					🍎		💧💧☀️	si	(-)	
<i>Gladiolus communis</i> Espadella	Ma. Me. Ei. For. Ca.	✿	✿					🍎		💧💧☀️	si	*	🐛🐛🐛🦋
<i>Helichrysum stoechas</i> Flor de tot l'any	Ma. Me. Ei. For. Ca. Dra.	✿	✿					🍎		💧☀️	si	*	🐛🐛🐛🦋
<i>Lavandula dentata</i> Lavanda o espigol	Ma. Ei.	✿	✿	✿				🍎		💧☀️	si	(-)	🐛🐛🐛🦋
<i>Salvia rosmarinus</i> (= <i>Rosmarinus officinalis</i>) Romani	Ma. Me. Ei. For. Ca.	✿		✿	✿			🍎	🍎	💧☀️	si	(-)	🐛🐛🐛
<i>Santolina chamaecyparissus</i> subsp. <i>magonica</i> Camamil·la de muntanya o de Maó.	Ma. Me. Ei. Ca.	✿	✿					🍎		💧☀️	si	*	🐛🐛🐛🦋

Altres espècies exòtiques que es poden substituir per les mateixes plantes: *Kalanchoe* sp. i *Aeonium haworthii*.

CORTADERIA SELLOANA

Català: Herba de la Pampa, gineri, plomes
Castellà: Hierba de la Pampa, carrizo de la Pampa

Catalogada pel RD 630/2013? Sí

Característiques i impactes

Aquesta espècie herbàcia amb inflorescències en forma de ploma és endèmica d'Amèrica del Sud i va ser introduïda com a planta ornamental perquè té una gran capacitat d'adaptació i pot viure en una àmplia varietat de condicions ambientals. Les espècies d'aquest gènere tenen una elevada capacitat invasora i transformadora del medi, ja que exclouen altres plantes i fan augmentar el risc d'incendi. S'estén molt ràpidament i pot arribar fins als tres metres d'alçada, especialment en zones abandonades o a les vores de carreteres. Rebrot a molta facilitat, fins i tot després de ser tallada o cremada, perquè té unes arrels que poden arribar als tres metres de profunditat.

Herba de la Pampa (Cortaderia selloana)

Herbari virtual de la UIB

Una de les propostes és substituir l'herba de la Pampa (Cortaderia selloana) per la canyaferla (Ferula communis).

Herbari virtual de la UIB

ES POT SUBSTITUIR PER...

Nom científic	Illes	Època de floració				Època de fructificació, atreu				Manteniment	Resistent a herbívors?	Tolerància a la salinitat	Biodiversitat que atreu
Nom comú													
Ampelodesmos mauritanicus Càrritx	Ma. Me.	✿						🍏		💧☀️	si	(-)	
Chamaerops humilis Garballó	Ma. Me. Ei.	✿						🍏		💧☀️	si	(-)	🐇🐿️
Ferula communis Canyaferla	Ma. Me. Ei. For. Ca.	✿						🍏		💧☀️	no	(-)	🐇
Helichrysum stoechas Flor de tot l'any	Ma. Me. Ei. For. Ca. Dra.	✿	✿					🍏		💧☀️	si	*	🐇🐿️🦋
Hyparrhenia hirta Fenàs de cuques	Ma. Me. Ei. For.	✿	✿	✿				🍏	🍏	💧☀️	si	*	🐇🐿️
Saccharum ravennae Cesquera	Ma. Me. Ei. For.		✿	✿				🍏		💧💧☀️	no	*	
Stipa tenacissima Espart	Me. Ei	✿						🍏	🍏	💧☀️	si	*	🐦

Altres espècies exòtiques que es poden substituir per les mateixes plantes: **Altres espècies del gènere Cortaderia**

Govern de les Illes Balears

Conselleria d'Agricultura,
Pesca i Medi Natural

Lavandula dentata

Nano Sánchez

Hi col·labora

